

Valtiovarainministeriö
PL 28
00023 VALTIONEUVOSTO

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kuntarakennelain muuttamisesta

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Kuopion kaupungin lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kuntarakennelain muuttamisesta. Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 14.9.2018 klo 16.15 mennessä sähköpostitse osoitteeseen valtiovarainministerio@vm.fi

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi kuntarakennelakiin säännökset harkinnanvaraisesta yhdistymisavustuksesta. Avustusta myönnettäisiin uudelle kunnalle, mikäli kuntien yhdistymisessä olisi mukana vaikeassa taloudellisessa asemassa oleva kunta. Avustuksen määrä olisi valtioneuvoston harkinnassa ja se olisi sidoksissa vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan uudelle kunnalle aiheuttamiin taloudellisiin vastuisiin. Avustus tulisi käyttää uuden kunnan talouden vahvistamiseen. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2019 alusta.

Kuopion kaupunki esittää lausuntonaan esitysluonnoksesta seuraavaa:

Kuopioon on vuoden 2010 jälkeen liittynyt neljä kuntaa: Karttula (v.2011), Nilsia (v.2013), Maaninka (v.2015) ja viimeisimpänä Juankoski (v.2017). Kuntaliitokset ovat tuoneet haasteita kaupungin talouteen, erityisesti viimeisin Juankoski-liitos. Kuntaliitosavustukset ja valtionosuuskompensaatiot ovat olleet riittämättömiä kompensoimaan liitoksista aiheutuvia kuluja. Liitoskunta saattaa esimerkiksi lykätä investointeja, minkä seurauksena kuntaliitoksissa siirtyy uuteen kuntaan runsaasti peruskorjausvelkaa. Vaarana on, että syntyvä uusi kunta ajautuu yhdistymisen myötä elinvoimaisuuden lisääntymisen sijasta taloudellisiin vaikeuksiin.

Kuopion kaupunki kannattaa esityksessä ehdotettua muutosta harkinnanvaraisesta yhdistymisavustuksesta. Se parantaa edellytyksiä kuntien vapaaehtoi- siin yhdistymisiin erityisesti silloin, kun liitoskunta on ns. kriisikunta tai se lä- henee kriisikunnan raja-arvoja tai kunnan taloudellista asemaa voidaan muu- toin pitää vaikeana.

Myös avustuksen käytön rajaaminen selkeästi uuden kunnan talouden vahvis- tamista koskeviin toimiin on hyvä esitys, mutta hallituksen esityksen peruste- lujen tulisi olla selkeämmät tämän edellytyksen osalta. Tilintarkastajille selon- teko avustuksen käytöstä merkitsee uutta velvollisuutta.

Yhdistymisavustuksen lisäosan enimmäismäärän korottaminen on kannatettavaa. Avustuksiin esitettävä 10 milj.€:n määrärahavaraus on kuitenkin riittämätön. Valmisteilla oleva maakuntauudistus heikentänee toteutuessaan suhteellisen laajan kuntajoukon taloudellisia mahdollisuuksia selvitä itsenäisenä kuntana.

Sen sijaan tapa, jolla harkinnanvarainen yhdistymisavustus rahoitetaan, ei ole kuntia ja kuntataloutta kannustava. Esityksessä lähdetään siitä, että harkinnanvaraiseen yhdistymisavustukseen käytettävä määräraha vähennettäisiin tasasuuruksena asukaslukukohtaisena euromääränä kaikkien kuntien peruspalvelujen valtionosuudesta. Yhdistymisavustus tulee rahoittaa täysimääräisesti valtion budjetista, ilman kuntien välistä nollasummapeliä. Näin kannustettaisiin kuntaliitoksiin ja sen myötä vahvistettaisiin kuntataloutta sekä julkisen talouden tasapainoa.

Valmistelija

Sirpa Lätti-Hyvönen

Jaana Kuuva

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

puh. +358 44 718 2132

puh. +358 44 718 2788

Kuopion kaupunginhallitus

Jarmo Pirhonen
kaupunginjohtaja

Heikki Vienola
hallintojohtaja

Asiakirja on allekirjoitettu koneellisesti Kuopion kaupungin asianhallintajärjestelmässä. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.